ਦੇਵ ਕਰਨ @ ਬਾਗ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ

(2010 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 299)

06 ਅਗਸਤ, 2019

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸੇਫ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ss.148, 302, 307, 325 r/w. s.149 ਅਤੇ s.449 - ਕਤਲ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ) ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ - ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕੁੱਟਿਆ - ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - PW-7,8 ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ - FIR ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। 148, 302, 307, 325 r/w. 149 IPC ਅਤੇ s.449 IPC - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ (A-1) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, A-2 ਅਤੇ A-7 ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏ. -3, A-4, A-5 ਅਤੇ A-6 ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲਾਂ - A-4 ਅਤੇ A-6 ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। 141 IPC, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, s.149 IPC ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - A-5, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ

- ਆਯੋਜਤ: ਨਿਆਂਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ s.141 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਘਾਤਕ ਹੋਣਗੇ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ s. 141 IPC, ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ - ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, s.141 IPC ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, s. 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, A-1 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ) ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਾਹੀ ਨਾਲ ਸੱਟ ਮਾਰੀ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਲਲਕਾਰ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ - ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ - ਆਮ ਵਸਤੂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਰਿੱਟ ਸੀ - ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਖੁਦ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ - ਇਨਸੋਫਾਰ ਏ -5 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ,

ਪੀਡਬਲਯੂ -8 ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ-3, ਏ-4, ਏ-5 ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ-5 ਦੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ - ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ: 1. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਖਾਮੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। A-4 ਅਤੇ A-6 ਨੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਘਾਤਕ ਹੋਣਗੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਗਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 21] [52-F-G; 53-ਏ]

2. ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਸੱਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਕਰਾਰ ਜਾਂ ਤਕਰਾਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੱਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਘਰ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ: 1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਾਹੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਲਲਕਾਰ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਂਝੀ ਸਭਾ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਵਸਤੂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 24 ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ PW-7 ਅਤੇ PW8 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਖੁਦ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਜਾਣ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਰਾਸ 22, 27] [53-ਬੀ-ਈ; 54-ਈ]

3. ਏ-5 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਤਭੇਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 'ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦਾਂ' ਵਜੋਂ ਲੇਬਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ, ਮਿਲ ਕੇ. PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਵੀ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਇਕਸਾਰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। A-5 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਏ-5 ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਮਾਮੂਲੀ ਤਕਰਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵਰਤਦਿਆਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਸੀ, ਆ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ. [ਪੈਰਾ 30] [55-ਸੀ-ਈ]

4. PW-8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਏ-6 ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ। ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਏ3, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-5 ਨੂੰ

ਉਸੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਏ-6 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ.-5 ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏ-5 ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਏ-5 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 32] [56-ਏ-ਬੀ]

5. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ A-3 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, A-5 ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਰ ਫਿਰ, A-4 ਅਤੇ A ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, A-5 ਦੀ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਹੈ। -6, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 33] [56-C]

ਵਿਨੂਭਾਈ ਰਣਛੋੜਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵਭਾਈ ਦੁਦਾਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2018) 7 SCC 743 : [2018] 6 SCR 1050 ; ਦਾਨੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2004) 13 SCC 203 : [2004] 2 SCR 1138 ; ਮਹਾਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1966) 1 SCR 18 ; ਕੁਲਦੀਪ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2011) 5 SCC 324 : [2011] 5 SCR 186 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2018] 6 SCR 1050 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2004] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1138 ਪੈਰਾ 17 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1966] 1 ਐਸਸੀਆਰ 18 ਪੈਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2011] 5 SCR 186 ਪੈਰਾ 20 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 299

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 19.09.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਸੀ.ਆਰ. ਅਪੀਲ ਨੰ. 61-DB/99

ਨਾਲ

2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 300, 302 ਅਤੇ 1139

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਲਕਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਰੰਨੁਮ ਚੀਮਾ, ਏ. ਕਾਰਤਿਕ, ਮਿਸ. ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਸੁਰੇਸ਼, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪੀ., ਬਦੁਸ਼ਾ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਅਕਸ਼ੈ

ਸਹਾਏ, ਮਿਸ. ਹੀਰਲ ਗੁਪਤਾ, ਅਕਸ਼ੈ ਐਨ., ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਮਿਸ. ਅਨਾਮਿਕਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਡਾ. ਮੋਨਿਕਾ ਗੁਸਾਈਂ, ਰਿਸ਼ੀ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਉਤਕਰਸ਼ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਯਾਦਵ, ਬਨਾਮ. ਸ਼ੁਸ਼ਾਂਤ, ਮੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.

1. 28.7.1994 ਨੂੰ ਤੜਕੇ 3 ਵਜੇ, ਜੈਬੀਰ ਉਰਫ ਗੱਬੂ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਮ੍ਰਿਤਕ') ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸੁਰੇਂਦਰ (PW-7) ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. 'ਚ ਘਟਨਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਭਿਵਾਨੀ ਦੇ ਮੋਦਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵਿਖੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ - ਸੁਰਿੰਦਰ (PW-7), ਮ੍ਰਿਤਕ, ਅਜੈ ਭਾਨ (PW-8), ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ), ਸੰਦੀਪ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਸ਼ਾਇਦ ਘੱਟ ਪਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਬੋਤਲ ਸ਼ਰਾਬ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਾਕੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ), ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਚਾਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਰਤਨ (ਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ.3/ਅਪੀਲੈਂਟ 1) ਨੂੰ ਸੰਦੀਪ ਨਾਲ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਗਰਮਾ-ਗਰਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਰਤਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਨਰਿੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ।

3. ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਦੋਸਤ ਸਨ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਸਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਕੇ

ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੱਕੜ ਦੇ ਛੱਲੇ, ਲਾਠੀਆਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ। ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1), ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਾਹੀ (ਇੱਕ ਆਇਤਾਕਾਰ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਛੱਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਮੰਜੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਨੇਤਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। , ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਰਾਫਟਰ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਹਮਲਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਸੁਰੇਸ਼ (ਮੂਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. 5/ਅਪੀਲੈਂਟ 2) ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਰਾਫ਼ਟਰ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਲਲਕਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੈਬੀਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਬਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਗੀ (ਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. 4/ਅਪੀਲੈਂਟ 3) ਕਿਰਪਾਨ (ਤਲਵਾਰ) ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ।

4. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਅਜੈ ਭਾਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ-8) ਨੂੰ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਇਹੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਖਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਿਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭਿਵਾਨੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। PW-8 ਅਤੇ PW-7 ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ PW-8 ਦੀ ਖੋਪੜੀ 'ਤੇ ਕਈ ਜ਼ਖਮ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਪੈਰ ਟੁੱਟ ਗਏ ਸਨ। ਲੋੜੀਂਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਰੋਹਤਕ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਰੇਂਦਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਸਰਜੀਕਲ ਐਮਫੀਸੀਮਾ 4 ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਰੋਹਤਕ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਡਾਕਟਰ ਆਦਿਤਿਆ ਸਰੂਪ ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਵੇਰੇ 4:15 ਵਜੇ ਰੁੱਕਾ ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਭਿਵਾਨੀ ਵਿਖੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਥਿੱਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਸਨ। ਪਰ

ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਸੱਟਾਂ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 28.7.1994 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 5:40 ਵਜੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਰੁੱਕਾ ਭੇਜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਭਿਵਾਨੀ ਦੇ ਐੱਸਐੱਚਓ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਰਸਮੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਵੇਰੇ 7:15 ਵਜੇ, ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ('ਸੀਜੇਐਮ'), ਭਿਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਐਸਐਚਓ ਦੁਆਰਾ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਕ ਚਾਦਰ, ਇੱਕ ਪਜਾਮਾ ਕਮੀਜ਼ ਵੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਕ ਪਜਾਮਾ, ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਬਾਣੀਆਂ ਫਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ - ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਵਿੱਦਿਆ ਰਤਨ, ਸੁਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਗੀ ਨੂੰ 28.7.1994 ਨੂੰ ਫੜਿਆ/ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ:

ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਪੈਰੀਟੋ-ਓਸੀਪੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਮੱਥੇ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ, ਖੋਪੜੀ 'ਤੇ ਕਈ ਜਖਮ। ਖੋਪੜੀ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ, ਪੈਰੀਟਲ ਹੱਡੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ, ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਬਡੁਰਲ ਹੀਮੇਟੋਮਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੇ ਮੱਥੇ, ਹੇਠਲੀ ਅੱਖ ਦੇ ਢੱਕਣ, ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ। ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ।

ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ, ਸੱਜੀ ਉਪਰਲੀ ਬਾਂਹ, ਛਾਤੀ, ਪੇਟ, ਖੱਬੀ ਅਤੇ ਸੱਜੀ ਪੱਟ, ਖੱਬੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਗੋਡੇ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ।

ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ abrasions ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖੱਬੇ ਬਾਂਹ.

ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਹੈਮਰੇਜ ਹੋਣਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਠੀਆਂ, ਬਾਹਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਨ।

6. 29.7.1994 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. 1) ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਬਹਿਣੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੇਵ ਕਰਨ (ਮੂਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. 6/ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 5) ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 1.8.1994 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ, ਕਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, 15.11.1994 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 148, 302, 307, 325 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'IPC' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 148, 302, 307, 325 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 449. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, 17 ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਕੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 148, 302, 307, 325 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 449 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 500 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ 500-500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ 7-7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ('ਆਰਆਈ') ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 325 ਦੇ ਤਹਿਤ 200-200 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ 2-200 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 2-2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਾ (A-7) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ

ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 19.9.2008 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਏ-2) ਅਤੇ ਕਰਮਾ (ਏ-7) ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਵਲ ਵਿਦਿਆ ਰਤਨ (ਏ-3), ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਗੀ (ਏ-4), ਸੁਰੇਸ਼ (ਏ-5) ਅਤੇ ਦੇਵ ਕਰਨ (ਏ-6) ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6, ਯਾਨੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਵ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਡਵਾਂਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੰਦੀਪ ਅਤੇ ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਝਗੜਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੰਦੀਪ, ਜੋ ਇਕੱਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਨੇ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੰਦੀਪ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਾਬ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸੱਟ, ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਰੈਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਏ-1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

11. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ 'ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ' ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ VIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੀਜਾ ਪਹਿਲੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, "ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ।" ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143

ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ; ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 146 ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ; ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੰਗਿਆਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“149. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।—ਜੇਕਰ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਲਈ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਉਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।"

12. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 149 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

13. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਨੂਭਾਈ ਰਣਛੋੜਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵਭਾਈ ਦੁਦਾਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਕਾਰਯੋਗ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ; ਅਜਿਹੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ vicariously ਜਵਾਬਦੇਹ. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਵਿਹਾਰਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 28 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਧਾਰਾ 149 ਦੋ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ (i) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ [ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 SC 725: 1960 CrlLJ 1144] ਨੂੰ ਦੋ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਖਾਸ ਜੁਰਮ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਂਝੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।"

14. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੈਰਾ 31 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਤੱਤ ਹੋਣ ਦੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ: "

(i) ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

(ii) ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

15. ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 32 ਅਤੇ 33 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"32. ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ (i) ਧਾਰਾ 143, 146 ਜਾਂ 148 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ" ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਧਾਰਾ 141 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ 5 ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

33. ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ, ਇਕੱਤਰਤਾ ਦਾ ਆਚਰਣ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਕੱਠ ਦਾ ਉਦੇਸ਼. ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਖੌਤੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ

ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ); ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਘਾਤਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟਾਓ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਦੀ ਤਰਕ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਦਾਨੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ, ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"11. ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਆਮ ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਉੱਤੇ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵਸਤੂ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਧਾਰਾ 149 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ "ਵਸਤੂ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। "ਆਮ", ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਵਸਤੂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿਣ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 149 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ" ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਆਮ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਆਮ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਸਤੂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕੋਲ ਗਿਆਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਸਤੂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਹਾਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"9. ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਧਾਰਾ 147 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 147 ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 141 ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਵਸਤੂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਸ਼ਰਾਰਤ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਧਾਰਾ 143 ਅਤੇ 147 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 149 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ

ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 147 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 147 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 147 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 149 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ।"

19. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਪਰਾਧ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਸਤੂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ।

20. ਕੁਲਦੀਪ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 9 ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 36 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਸਤੂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

21. ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵੇਲੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਖਾਮੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਘਾਤਕ ਹੋਣਗੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ

ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਗਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

22. ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਦੀਪ ਅਤੇ ਸੱਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਕਰਾਰ ਜਾਂ ਤਕਰਾਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੱਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਦਾ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਹੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਲਲਕਾਰ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਂਝੀ ਸਭਾ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਵਸਤੂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 24 ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਖੁਦ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਜਾਣ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

23. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ IO ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ।

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੰਦੀਪ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਨਰਿੰਦਰ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉੱਥੇ ਢਹਿ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਤ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੇਂਦਰ, ਪੁੱਤਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਿ ਸਾਈਟ ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਸਾਈਟ ਸੀ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ।

25. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

26. ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਆਮ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਤਰਸਪੂਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਮਰ ਕੈਦ (ਵਿਕਲਪ ਕੇਵਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ)।

27. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

28. ਏ-5, ਸੁਰੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ, ਭਾਵ, ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਪਰ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰਿਆ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸੰਦੀਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ. ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ PW- ਦੁਆਰਾ ਏ-5 ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ. 7, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ. ਬਿਆਨ. ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਪਛਾਣ ਇਕ ਲਾਲੇ ਦੀ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਰੇਸ਼ ਉਰਫ ਲਾਲਾ (ਏ-5) ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲਾਲਾ ਸੁਰੇਸ਼ @ ਲਾਲਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ ਜਾਂ ਆਈਓ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਲਾ ਦਾ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੁਰੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਤਰੀਕ 'ਤੇ, ਪਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਲੀਬੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

29. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। PW-8 ਨੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ A-5 ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ PW-7 ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ A-5 ਨੇ PW-8 ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, PW-7 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਫਟਰ ਝਟਕਾ A-5 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ PW-8 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਮਤਭੇਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 'ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ' ਵਜੋਂ ਲੇਬਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। , ਮਿਲ ਕੇ. PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਵੀ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਇਕਸਾਰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ

ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕਲੇ ਏ-5 ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਨਾਲ ਮਾਮੂਲੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤਕਰਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵਰਤਦਿਆਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਸੀ, 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

31. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਏ-5 ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

: “….ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਅਹੀਰ ਵਾਸੀ ਮੁੰਠੀਆ ਖੇੜੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੂੰ ਸੁਰੇਸ਼ @ ਲਾਲਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ/ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਮੁੰਠੀਆ ਖੇੜੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

32. PW-8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਏ-6 ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ। ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਏ-3, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-5 ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਏ-6 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ.-5 ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਏ-5 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

33. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ A-3 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, A-5 ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਰ ਫਿਰ, A-5 ਦੀ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

35. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਰੰਤ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

36. ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate